

FORVALTNINGSREVISJON
TIDLIG INNSATS FOR
TILPASSET
OPPLÆRING

NAMDALSEID
2014

FORORD

Denne forvaltningsrevisjonen er gjennomført av KomRev Trøndelag IKS på oppdrag fra kontrollutvalget i Namdalseid kommune i perioden juni til oktober 2014.

Undersøkelsen er gjennomført i henhold til NKRFs standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001.

Vi takker alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

En oversikt over tidligere gjennomførte prosjekter fra KomRev Trøndelag IKS finner du på vår hjemmeside www.krt.no.

Levanger 6.november 2014

Unni Romstad
Oppdragsansvarlig revisor

Marthe Leistad Bakken
Prosjektleder

INNHALDSFORTEGNELSE

Sammendrag.....	3
1. Innledning	6
1.1 Bestilling.....	6
1.2 Bakgrunn	6
1.3 Problemstillinger	8
1.4 Revisjonskriterier	9
1.5 Metodisk tilnærming og gjennomføring.....	9
2. Tidlig innsats.....	10
2.1 Barnehage	11
2.2 Helsestasjon	12
2.3 Skole.....	13
2.4 PP-tjenesten	13
2.5 Barnevern	14
3. Rutiner og system for overgang mellom barnehage og skole.....	14
3.1 Revisjonskriterier	15
3.2 Data.....	15
3.3 Vurdering og konklusjon.....	17
4. PP-tjenesten og systemrettet arbeid	18
4.1 Revisjonskriterier	18
4.2 Data.....	19
4.3 Vurdering og konklusjon.....	21
5. Hovedkonklusjon og anbefalinger	22
6. Rådmannens kommentarer.....	23
Kilder.....	24
Vedlegg	25

SAMMENDRAG

Namdalseid kommune opplevde en økning i andelen elever med spesialundervisning fra 8 % i 2007 til 14 % i 2011. Kommunen satte seg i 2011 et mål om at andelen elever med spesialundervisning skulle reduseres til 6 % innen 2015. Dette tallet er i etterkant justert til 8 %. I årsmelding for Namdalseid kommune 2013 står det at reduksjonen i andel elever med spesialundervisning skal skje ved en dreining fra spesialundervisning til mer tilpasset opplæring.

For å lykkes med dette arbeidet er det viktig med tidlig innsats. Det gjelder å fange opp læringsutfordringer tidlig, skape gode overganger mellom barnehage og skole, samt samarbeide systematisk for å tilrettelegge for tilpasset opplæring.

I denne forvaltningsrevisjonen ser vi på følgende hovedproblemstilling:

Tyder dokumentasjon og de ansattes beskrivelser på at Namdalseid kommune praktiserer tidlig innsats for tilpasset opplæring?

Problemstillingen avgrenses ved at vi ser på følgende underproblemstillinger:

- Hvilke system har kommunen for å fange opp læringsutfordringer på et tidlig stadium (førskolealder og småtrinnet)?
- I hvilken grad har kommunen rutiner og system som sikrer god overgang mellom barnehage og skole?
- I hvilken grad ivaretas PP-tjenestens ansvar for systemrettet arbeid?

De viktigste kildene til datainnhenting har vært dokumenter og intervjuer. I tillegg har vi brukt KOSTRA-tall for å vise utviklingen i spesialundervisning i Namdalseid kommune. Det har vært gjennomført intervjuer med styrer og pedagogiske ledere i de to barnehagene, rektorene og kontaktlærerne ved de to skolene, helsesøster i kommunen, sektorleder oppvekst i kommunen, samt leder for PP-tjenesten i Midtre Namdal Samkommune og kontaktperson for Namdalseid hos PP-tjenesten.

Hvilke system har kommunen for å fange opp læringsutfordringer på et tidlig stadium (førskolealder og småtrinnet)?

Det gjennomføres språkkartlegging i barnehage, hos helsesøster og på småtrinnet. Kommunen har utarbeidet Plan for lese- og skriveopplæring, som viser hvilke kartleggingsverktøy og hvilke tiltak som skal brukes på de ulike stadier og av de ulike

aktørene. Ved læringsutfordringer prøver både barnehagen og skolen ut interne tiltak, før de eventuelt kontakter PP-tjenesten.

I hvilken grad har kommunen rutiner og system som sikrer god overgang mellom barnehage og skole?

Datainnhenting viser at kommunen har utarbeidet en plan for overgangen mellom barnehage og skole og denne er en del av Plan for lese- og skriveopplæring. Her er rutinene for overgangsprosessen beskrevet, og det er lagt opp til flere aktiviteter gjennom høsten og våren før skolestart, som skal bidra til at skolestarterne får en trygg overgang fra barnehage til skole.

Gjennom våre undersøkelser kommer vi fram til at kommunen i stor grad følger opp sine rutiner. Unntaket er rutinen om evalueringsmøte etter overgangen mellom barnehage og skole. Det er vår vurdering at kommunen har et tilfredsstillende system for overgangen mellom barnehage og skole, men at noen av informantene har forslag til forbedringer i selve innholdet i prosessen.

I hvilken grad ivaretas PP-tjenestens ansvar for systemrettet arbeid?

Det er revisors vurdering at PP-tjenestens ansvar for systemrettet arbeid ivaretas i stor grad.

PP-tjenesten har i samarbeid med skolene gjort en evaluering av elever med vedtak om spesialundervisning, med tanke på å få de over på tilpasset opplæring. Dette er gjort som en del av arbeidet med å få ned andelen elever med spesialundervisning. Flere elever har gått over på tilpasset opplæring gjennom dette arbeidet det siste året.

PP-tjenesten har gjennom satsingen på tilpasset opplæring i Namdalseid kommune, kunnet foreta en dreining av sine tjenester mot mer systemrettet arbeid. Med færre henvisninger til sakkyndige vurderinger har dette frigjort tid, slik at PP-tjenesten i større grad enn tidligere kan hjelpe skolene med systemrettet arbeid.

Hovedkonklusjon

Både dokumentasjon og de ansattes beskrivelser tyder på at Namdalseid kommune praktiserer tidlig innsats for tilpasset opplæring.

Vi har beskrevet hvordan tidlig innsats forstås og praktiseres for barn i førskole- og skolealder i kommunen, og dette viser at det er høy bevissthet i kommunen omkring dette temaet. Vi har spesielt vurdert kommunens arbeid med overganger mellom skole og barnehage samt PP-tjenestens ansvar for systemrettet arbeid. Vår gjennomgang viser at Namdalseid kommune har etablert et godt system og har etablert rutiner som sikrer gode overganger mellom barnehage og skole. Gjennomgangen viser også at PP-tjenestens ansvar for systemrettet arbeid ivaretas i stor grad.

Noen respondenter peker likevel på at det finnes enkelte områder for forbedringer når det gjelder innholdet i overgangsrutinene mellom barnehage og skole og gjennomføring av evalueringsmøtet på høsten etter skolestart.

Revisors anbefaling:

- Kommunen bør se nærmere på avdekket forskjell mellom egne rutiner og praksis for evalueringsmøter etter overgangen mellom barnehage og skole.

- Kommunen kan vurdere å se nærmere på forslag fra noen respondenter på områder for forbedring i systemet for overgang mellom barnehage og første klasse, blant annet:
  - gjennomgå informasjonen som overføres fra barnehage til skole, for å sikre at informasjonen er relevant
  - avklare forventninger mellom barnehage og skole
  - gjøre skole og barnehage bedre kjent med hverandres arbeidsmåter og arbeidsområder
  - gjennomføre flere besøk/flere timer for skolestarterne på skolen i forbindelse med overgangsprosessen

1. INNLEDNING

1.1 Bestilling

På bakgrunn av Plan for forvaltningsrevisjon 2012-2015¹ har kontrollutvalget i Namdalseid kommune bestilt en forvaltningsrevisjon av tema tidlig innsats for tilpasset opplæring.

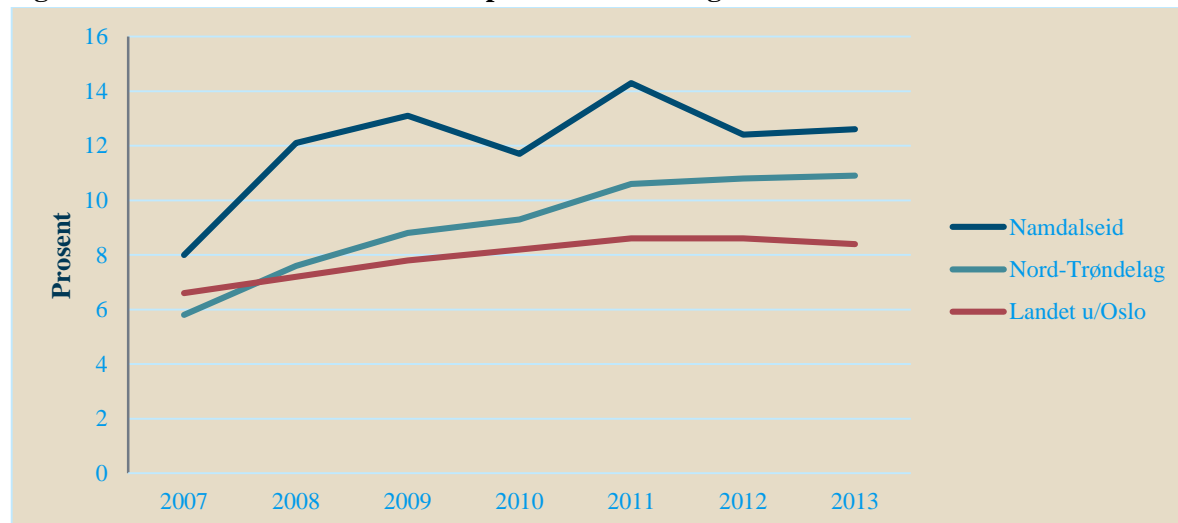
Kontrollutvalget vedtok prosjektplan for prosjektet i sitt møte 23.09.14 sak 019/14. Fokus i prosjektet er på tidlig innsats for tilpasset opplæring.

1.2 Bakgrunn

I Stortingsmelding nr. 30 (2003-2004) *Kultur for læring* ble det lansert mål om å redusere omfanget av spesialundervisning og å forbedre den tilpassede opplæringen. Som en del av oppfølgingen av denne meldingen ble *Kunnskapsløftet* innført med forventninger til bedre læringsutbytte. Omfanget av spesialundervisning har imidlertid økt betraktelig siden 2006/2007.

I Namdalseid kommune var andelen elever med spesialundervisning i 2007 8 %, mens den økte til 14 % i 2011. Kommunen satte seg i 2011 et mål om at andelen elever med spesialundervisning skulle reduseres til 6 % innen 2015. Dette tallet er i etterkant justert til 8 %. Utviklingen i bruken av spesialundervisning i Namdalseid kommune er illustrert i figur 1.

Figur 1: Prosentvis andel elever med spesialundervisning i Namdalseid kommune.

Kilde: KOSTRA

I tolkningen av disse tallene må det tas hensyn til at Namdalseid er en liten kommune hvor enkeltsaker kan gi store utslag på statistikken.

¹ Vedtatt i kontrollutvalget 04.05.12/sak 12/12 og i kommunestyret 21.06.12/sak 46/12

I årsmelding for Namdalseid kommune 2013 står det at reduksjon i andel elever med spesialundervisning skal skje ved en dreining fra spesialundervisning til mer tilpasset opplæring.

Tilpasset opplæring

I opplæringslovens §1-3 følger det at opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte eleven, lærlingen og lære kandidaten. Tilpasset opplæring betyr altså at den enkelte elev skal få læringsmål som han eller hun faktisk kan greie å nå.

I St.meld 16 (2006-2007) ...og ingen sto igjen står det blant annet:

"Tilpasset opplæring er ikke et mål, men et virkemiddel for læring. Alle elever skal i arbeidet med fagene møte realistiske utfordringer og krav de kan strekke seg mot, og som de kan mestre på egen hånd eller sammen med andre. Elevene har ulike utgangspunkt og ulike behov i arbeidet med de nasjonalt fastsatte kompetansemålene."

Opplæringslovens §5-1 slår fast at elever som ikke har, eller kan få, tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet har rett til spesialundervisning. Spesialundervisning er den mest omfattende formen for tilpasset opplæring. Figur 2 viser forholdet mellom tilpasset opplæring og spesialundervisning.

Figur 2 Forholdet mellom tilpasset opplæring, ordinær opplæring og spesialundervisning

Tilpasset opplæring	
Ordinær opplæring	Spesialundervisning

Begrepet tilpasset opplæring er først og fremst knyttet til grunnskolen og den videregående opplæringen, men også i barnehagen er tanken om tilpasset opplæring tilstede. I barnehagelovens §2 femte ledd står det at:

«Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter».

For å kunne tilrettelegge for best mulig tilpasset opplæring er det viktig at elever og barn som ikke har tilfredsstillende læringsutvikling, fanges opp tidligst mulig. En større innsats tidlig vil kunne redusere behovene for spesialundervisning senere i opplæringsløpet.

En viktig forutsetning for å lykkes med tidlig innsats for tilpasset opplæring, er god samhandling mellom aktører i kommunen, slik som barnehage, skole, helsesøster og PP-tjenesten. Med gode samarbeidsrutiner er det større muligheter for å oppdage

læringsutfordringer tidlig, samt å legge til rette for et helhetlig opplæringsløp, som ivaretar enkeltbarnets behov.

Organisering

Namdalseid kommune har to kommunale skoler: Statland skole med 34 elever og Namdalseid skole med 167 elever, samt to kommunale barnehager: Stjerten barnehage på Statland med 9 barn og Vangstunet barnehage på Namdalseid med 56 barn. De to barnehagene har felles styrer.

Namdalseid kommune har egen kommunal helsestasjon. PP-tjenesten og barnevernstjenesten er organisert i Midtre Namdal samkommune.

1.3 Problemstillinger

I prosjektet ser vi på følgende hovedproblemstilling:

Tyder dokumentasjon og de ansattes beskrivelser på at Namdalseid kommune praktiserer tidlig innsats for tilpasset opplæring?

Problemstillingen avgrenses ved at vi ser på følgende underproblemstillinger:

- Hvilke system har kommunen for å fange opp læringsutfordringer på et tidlig stadium (førskolealder og småtrinnet)?
- I hvilken grad har kommunen rutiner og system som sikrer god overgang mellom barnehage og skole?
- I hvilken grad ivaretas PP-tjenestens ansvar for systemrettet arbeid?

En forvaltningsrevisjon kan ikke berøre alle forhold ved tidlig innsats, derfor har vi valgt å avgrense underproblemstillingene til å se på system og rutiner i forhold til tidlig innsats for tilpasset opplæring og overgangsordninger som berører førskolebarn og barn i småskolealder.

Prosjektet omhandler ikke kontroll av rutiner og saksbehandling knyttet til spesialundervisning.

Barnevern er en viktig aktør når det er snakk om tidlig innsats, men barneverntjenesten ikke er intervjuet i dette prosjektet.

1.4 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de krav og forventninger som kommunens praksis vurderes opp mot. Revisjonskriterier kan blant annet hentes fra lover, forskrifter, politiske vedtak, administrative retningslinjer og anerkjent teori. Kildene til de utvalgte revisjonskriteriene er som følger:

LOV-1998-07-17-61 Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa

FOR-2006-03-01-266 Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Kunnskapsdepartementet, Stortingsmelding nr. 18 (2010-2011) Læring og fellesskap

Namdalseid kommune 2013, Plan for tilpasset opplæring

Da problemstilling 1 er beskrivende, har vi utledet revisjonskriterier for problemstilling 2 og 3. Utledning av revisjonskriterier er beskrevet under hvert kapittel.

1.5 Metodisk tilnærming og gjennomføring

Rapporten bygger på informasjon innhentet gjennom dokumentgjennomgang og intervjuer.

Det fremgår av referanselista hvilke dokumenter som er gjennomgått.

Det er gjennomført flere intervjuer:

- Oppstartsmøte med oppvekstansvarlig
- Intervju med rektor og trinnleder småtrinnet ved Namdalseid skole
- Intervju med rektor og kontaktlærer småtrinnet ved Statland skole
- Intervju med enhetsleder barnehage
- Gruppeintervju med pedagogisk leder ved hhv Stjerten og Vangstunet barnehage
- Telefonintervju med helsesøster
- Gruppeintervju med PP-tjenesten (kontaktperson for Namdalseid og leder PP-tjenesten)

Totalt er 11 personer intervjuet. Alle referat fra intervju er verifisert av informantene i etterkant for å rette opp eventuelle faktafeil og misforståelser.

Vi har valgt å bruke dokumentgjennomgang og intervju, for å se både om kommunen har skriftlige rutiner og om disse følges i praksis. Ved å gjennomføre intervju med oppvekstansvarlig, rektor/barnehage styrer og lærere/pedagogiske ledere, får vi et

gjennomgående inntrykk av kommunens system for tidlig innsats for tilpasset opplæring.

Vår samlede vurdering er at metodebruk og kildetilfang i dette prosjektet gir et tilstrekkelig grunnlag til å svare på problemstillingene.

2. TIDLIG INNSATS

I dette kapittelet presenteres kommunens system for å fange opp læringsutfordringer på et tidlig stadium. Med tidlig stadium menes i dette prosjektet barn før skolealder og i småtrinnet. De viktigste arenaene er dermed barnehage, helsestasjon og småtrinnet i skolen.

Begrepet tidlig innsats ble introdusert i St.meld. 16 (2006-2007) *...og ingen sto igjen* som en nøkkel i arbeidet med å fange opp og følge opp de som trenger særskilt hjelp og støtte. En større innsats tidlig vil kunne redusere behovene senere i opplæringsløpet.

Tidlig innsats er både innsats på et tidlig tidspunkt i et barns liv, samt innsats med en gang problemer avdekkes i førskolealder, grunnopplæringa eller i voksen alder.

I St.meld. 18 (2010-2011) *Læring og fellesskap* pekes det på 3 overordnede strategier eller områder for å lykkes med tidlig innsats:

- *Fange opp – følge opp*
- *Målrettet kompetanse – styrket læringsutbytte*
- *Samarbeid og samordning – bedre gjennomføring*

De to første punktene dreier seg om tilpasset opplæring; kompetanse til å avdekke særskilte behov og tilrettelegge for et godt læringsmiljø. Det siste punktet dreier seg om samarbeid og samordning mellom ulike offentlige instanser som barnehage, helsestasjon, skole og PP-tjenesten.

Namdalseid kommune deltar i et skoleutviklingssamarbeid med de andre kommunene i Midtre og Indre Namdal: Pedagogisk treffsted Namdalen. Gjennom samarbeidet er det utviklet en plan for tilpasset opplæring, som brukes som grunnlagsdokument i alt arbeidet som gjøres på tilpasset opplæring i kommunen. Både PP-tjenesten og skolelederne i kommunene har ifølge sektorleder oppvekst kommet med innspill til planen. Planen ble presentert under en felles planleggingsdag i november 2013, og Namdalseid kommune jobber nå med å gjøre hele planen kjent blant alle ansatte og foresatte, samt å få planen opp til politisk behandling.

Namdalseid kommune har gjennom 4 år samarbeidet med Bredtvet kompetansesenter om kartlegging av språkferdigheter i skole og barnehage. I dette prosjektet var alle ansatte i skoler og barnehager med. Rektor og styrere hadde delvis eget opplegg i

prosjektet. At alle ansatte i sektoren fikk samme opplæring og informasjon gjorde etter sektorleder oppvekst sin mening at kommunen fikk mye igjen for deltagelsen i prosjektet. Samarbeidet var ferdig våren 2014 og har resultert i felles maler og skjema, som brukes i kartleggingsprosesser. Både enhetsleder barnehage, rektorer og trinnansvarlige opplever at samarbeidet med Bredtvet har vært positivt for kartleggingsarbeidet i kommunen.

I plan for tilpasset opplæring er det også et fokus på tidlig innsats. Tidlig innsats er både tidlig tiltak når problem oppdages, og innsats på et tidlig tidspunkt i et barns liv.

2.1 Barnehage

Sektorleder oppvekst sier at kommunen starter med å kartlegge læringsutfordringer tidlig, og gjennomfører språkkartlegging for barn under skolealder.

I kommunens *Plan for lese- og skriveopplæring (LOS)* er det satt opp kriterier/sjekkliste for hva som er forventet i forhold til språk for barn under skolealder.

Namdalseid kommune har tidligere brukt kartleggingsverktøyet TRAS² i barnehagen, men skal nå i gang med å bruke et nytt generelt kartleggingsverktøy; *By barnet opp til dans*. Barnehagen skal imidlertid fortsette å bruke TRAS i tilfeller hvor det er behov for en mer detaljert kartlegging. TRAS er et verktøy som i hovedsak kartlegger språk og adferd. Enhetsleder barnehage framhever at språkkartlegging i barnehagen er viktig, og hun anser forståelse som det viktigste; viktigere enn uttale og lyd.

Når barnehagen avdekker læringsutfordringer, for eksempel språk, setter barnehagen/avdelingen inn ulike tiltak. Det er innført rutine for at barnehagen skal dokumentere tiltakene som settes inn og at tiltakene skal evalueres etter kort tid, helst innen tre uker. Dersom tiltakene som er satt inn internt har effekt, fortsetter de ansatte å jobbe med disse tiltakene. Alternativt tester de ut andre typer tiltak. Enhetsleder understreker at alle ansatte som jobber med barnet på avdelingen må kjenne til tiltakene.

Dersom tiltakene ikke har hatt ønsket effekt, løftes saken videre. Det kan da være aktuelt å koble inn PP-tjenesten. Rutinen er da at dette skal avklares med enhetsleder barnehage, før det tas kontakt med PP-tjenesten eller andre instanser. Henvising til PP-tjenesten er også avhengig av samtykke fra foreldrene.

Det er få enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp i barnehagene. Sektorleder oppvekst mener barnehagene i Namdalseid kommune tilrettelegger godt for det enkelte barnet. Dette skyldes blant annet at det er flere voksne per barn i barnehagen enn i skolen, og at de derfor i større grad kan dele barna inn i små grupper.

---

² Observasjonsverktøyet TRAS gir kunnskap om barns språkutvikling i alderen 2-5 år

2.2 Helsestasjon

Det gjøres også språkkartlegginger på helsestasjonen. Helsestasjonen er opptatt av barns utvikling på alle områder, og læring er en del av dette. Den følger nasjonal veileder for kommunenes helsefremmende og forebyggende arbeid i helsestasjon- og skolehelsetjenesten som utgangspunkt for tema på de ulike kontrollene.

Helsestasjonen kartlegger barns språkutvikling ved 2 år og 4 år. Ved 2-årskontrollen brukes kartleggingsverktøyet «Sats» og ved 4-årskontrollen brukes verktøyet «Språk 4». Kartleggingen går på hvordan barnet uttrykker seg (talespråk), samt barnets språkforståelse. Helsesøster viser til at når man tidligere har undersøkt barns språk, har oppmerksomheten ofte vært rettet mot barnets tale. Minst like viktig er det imidlertid å fokusere på hva barnet forstår.

Dersom helsestasjonen oppdager læringsutfordringer, bes det om samtykke fra foreldrene til å kontakte barnehagen, da de aller fleste barna i Namdalseid kommune går i barnehage. For barna som ikke går i barnehage, bes det om samtykke fra foreldrene til å kontakte PP-tjenesten. Dette er ifølge helsesøster for å få en bredere kartlegging/observasjon av barnets språkferdigheter.

Ved læringsutfordringer gjøres en ny kartlegging ved helsestasjonen etter 6 måneder.

Sektorleder oppvekst og helsesøster mener det er et godt samarbeid mellom barnehage og helsestasjon i Namdalseid kommune.

Helsesøster viser til at samarbeidet gjelder enkeltbarn, da det ikke finnes et etablert samarbeidsforum mellom helsestasjonen og barnehage. Hun mener at det ville vært en fordel med et samarbeidsforum med barnehagen med tanke på kommunens helsefremmende og forebyggende virksomhet. Avtalte samarbeidsrutiner eller jevnlig samarbeidsmøter vil, etter hennes mening, kunne sikre bedre tverrfaglighet i tjenesten og muligheten for å oppdage læringsutfordringer på et tidligere tidspunkt. Hun mener videre at helsestasjonen har kompetanse på barns utvikling i et helsefremmende og forebyggende perspektiv, mens barnehagen har den pedagogiske kompetansen. Helsesøster mener at et formalisert samarbeid vil være til beste for barna og foreldrene.

Helsesøster opplever at helsestasjonen får få henvendelser fra småtrinnet i skolen, og at henvendelsene først kommer på mellomtrinnet og i ungdomsskolen. Hun mener at intensjonen med tidlig innsats er å bruke mer ressurser i småtrinnet enn senere i utdanningsløpet, men at dette ikke er tilfelle for helsestasjonen. Helsestasjonen opplever at de jobber lite med de minste barna i skolen og at det slik sett ikke er tidlig innsats.

2.3 Skole

I skolen gjennomføres det både obligatoriske og frivillige kartleggingsprøver.

I kommunens *Plan for lese- og skriveopplæring* er det oversikt over kartleggingsverktøy og relevante tiltak for hvert klassetrinn fra 1. - 4. klasse.

Begge skolene har en lang rekke med kartleggingsverktøy de bruker på småtrinnet. Rektorer og kontaktlærere viser til *Plan for lese- og skriveopplæring*, der det er verktøy og tiltak for hvert klassetrinn.

Kontaktlærer ved Statland skole konsulterer alltid helsesøster først, når det er elever som kan vise tegn på læringsutfordringer. Dette for å utelukke eventuelle fysiske utfordringer, som syn, hørsel osv. Kontaktlærer viser til at de gjør ekstra undersøkelser om det er mistanke om læringsutfordringer, blant annet en ekstra språkstest.

Ifølge kontaktlærere og rektor ved Statland skole kan de sette inn ekstra ressurser i klassen, eller gi elever lesekurs, for å styrke spesielle områder (begrep, lese, skrive med mer) dersom det er behov for ekstra styrking. Ved læringsutfordringer skal skolen alltid prøve ut slike tiltak internt, før de henviser eleven til PP-tjenesten. Kontaktlærer ved Statland opplyser at det er sjelden de henviser elever til PP-tjenesten før 3. klasse, da skolen føler de har verktøy og ressurser nok til å støtte elever med læringsutfordringer før den tid.

Skolen har felles spesialpedagogisk koordinator med Namdalseid skole, og rektor ved Statland skole ser dette som en fordel, da koordinator kan bruke sammenlikning for å bedre kunne avgjøre når det er behov for spesialundervisning. Statland er en fådelt skole (flere årstrinn har undervisning sammen), og rektor mener god oversiktighet gjør skolen i stand til å sette inn kurspakker der det er behov for ekstra innsats i lesing og regning.

Ved Namdalseid skole lager kontaktlærer statusrapport for hver elev etter utviklingssamtalene høst og vår. Dersom det er oppdaget læringsutfordringer gjennom kartleggingen, diskuterer skolen situasjonen internt, blant annet med spesialpedagogisk koordinator, og skolen prøver ut interne tiltak. Dersom interne tiltak ikke fungerer, tar skolen kontakt med PP-tjenesten.

2.4 PP-tjenesten

Leder ved PP-tjenesten og PP-tjenestens kontaktpersoner for kommunen har alle inntrykk av at Namdalseid kommune har god faglig forståelse og god styring, og at det er tydelig hva kommunen ønsker å satse på faglig i forhold til tidlig innsats. Dette kommer til syne i drøfting av saker i forkant av henvisninger. Her kan PP-tjenesten se at Namdalseid kommune gjør et godt kartleggingsarbeid, og at de ansatte har tanker om hva de kan bidra med internt på skolen/barnehagen. Kommunen har gode rutiner

for de sakene som kommer til PP-tjenesten og PP-tjenesten opplever aldri at det er ufullstendighet i sakene som henvises fra Namdalseid kommune.

PP-tjenesten mener Namdalseid kommune har vært tidlig ute med å satse på begrepsopplæring og språk, noe skolene har hatt stor nytte av. I flere av satsingene har PP-tjenesten vært medspiller.

2.5 Barnevern

I samtlige intervjuer i Namdalseid kommune har det kommet fram at det er frustrasjon knyttet til samarbeid med barnevern når det gjelder tidlig innsats. Vi har ikke intervjuet barnevernstjenesten i forbindelse med dette prosjektet.

Sektorleder oppvekst sier kommunen opplever at det er uklart hva de kan forvente seg av barnevernet med tanke på tidlig innsats, og at kommunen ikke opplever god nok informasjon fra barnevernet etter at de har sendt bekymringsmelding. Denne oppfatningen deles av både skole, barnehage og helsestasjon i Namdalseid kommune.

Enhetsleder barnehage forteller at en eventuell bekymringsmelding kan skade tillitsforholdet som er bygd opp mellom foreldre og barnehage, og at en slik sak også kan resultere i at foreldre tar barna ut av barnehagen. Når de samtidig har erfaringer med at barnevernet sjelden kan bidra med hjelpetiltak, blir terskelen høy for å sende bekymringsmeldinger. Dette oppleves som et dilemma.

3. RUTINER OG SYSTEM FOR OVERGANG MELLOM BARNEHAGE OG SKOLE

Rammeplan for barnehage viser til at kommunen har ansvar for å sørge for at tjenestene for barnefamilier er godt koordinert, slik at barn får et helhetlig tilbud som er til beste for barnas oppvekst og utvikling.

Det er viktig at skolen får god informasjon om hvert barn før skolestart, slik at skolen kan legge til rette for individuelle læringsløp allerede fra starten. Informasjonen fra barnehagen må ha fokus på hva barnet kan og mestrer og på hva det kan trenge særskilt støtte til (Kunnskapsdepartementet, 2008).

I tilfeller hvor barn har behov for særskilt tilrettelegging og oppfølging, må samarbeidet omkring overgangen starte i god tid. I slike tilfeller er et godt samarbeid mellom barnehage, skole, foreldre, helsestasjon og PP-tjenesten avgjørende, men også ved ordinære overganger kan det være nyttig å ha med helsestasjon og PP-tjenesten i overgangssamtalene. Det kreves alltid foreldrenes samtykke, dersom barnehagen skal gi skolen informasjon om enkeltbarn (Kunnskapsdepartementet, 2006).

3.1 Revisjonskriterier

Namdalseid kommunes *Plan for tilpasset opplæring* har et eget kapittel om overgangen mellom barnehage og skole. Der følger det at rutiner og prosedyrer for overgangen skal være beskrevet i plan for overgang barnehage/skole.

I forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver står det at barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse og eventuelt skolefritidsordning. Overgangsplaner mellom barnehage og skole bør nedfelles i barnehagens årsplan.

Ut fra rammeplanen og kommunens egne planer, har vi utledet følgende revisjonskriterier:

- Det bør eksistere rutiner for overgang mellom barnehage og skole. Disse bør være beskrevet i kommunens plan for overgang barnehage/skole.
- Kommunen bør følge egne rutiner for overgang mellom barnehage og skole og legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse.

3.2 Data

Namdalseid kommune har to barnehager, begge er kommunale. Barnehagene ligger på Statland og på Namdalseid. Sektorleder oppvekst opplyser at de fleste barna i kommunen går i barnehage. Da kommunen har én skole og én barnehage på Statland, samt én skole og én barnehage i Namdalseid, mener hun at dette gjør prosedyrene ved overganger veldig oversiktlige.

Namdalseid kommune har egne rutiner for overgangen mellom barnehage og skole. Disse er beskrevet i skolenes overgangsplaner og er en del av kommunens *Plan for lese- og skriveopplæring* fra 2009. Overgangsplanene ligger som vedlegg 1 og 2 til denne rapporten.

Kommunen har utarbeidet et skjema for bruk i overgangsmøtene. Dersom opplysningene fra skjema skal utveksles mellom barnehage og skole, må samtykke fra foreldrene innhentes. Samtykke til bruk av skjema innhentes på foreldresamtale i løpet av høsten før skolestart. I tillegg overleverer barnehagene TRAS-skjema til skolene, etter samtykke fra foreldrene. Kontaktlærerne ved begge skolene er opptatt av at det ikke skal legges for mye vekt på disse skjemaene, da skolestarterne skal få mulighet til å starte med blanke ark, samtidig som viktig informasjon må overføres.

Overgang Namdalseid skole

Dersom det er unger med spesielle behov, er det møter mellom skole og barnehage ca. 1 år før skolestart. PP-tjenesten deltar også på møter for barn som har spesielle behov, her bestemmer barnas behov hvor mange møter/hvor lang periode det er behov for.

PP-tjenesten overbringer informasjon til skolen for barna som har spesialpedagogisk hjelp.

Det er ellers to faste overgangsmøter mellom skole og barnehage, i tillegg til at det kan være ekstra etter behov.

Skolestarterne er på flere besøk på skolen. Totalt ca. 4 besøk, inkludert turdager. Ved ett av besøkene er de sammen med 1. klasse og fadderklassen, mens de i det andre møtet er alene. Pedagogisk leder i barnehage følger skolestarterne under besøkene.

I tillegg er kontaktlærer to halvdager på besøk i barnehagen. Barnehagen kan også komme på flere besøk dersom det er behov for det. Dette vurderes ifølge enhetsleder ut fra gruppa, og avtales med skolen.

Overgang Statland skole

Ved Statland skole er det litt andre rutiner ettersom skolen og barnehagen er mindre, samt at de har mer jevnlig og tett kontakt. Det har derfor ikke vært behov for faste møter på samme måte. Enhetsleder barnehage forteller at Statland nå har fått på plass mer faste rutiner for overgangsfasen.

Ved Statland er barna sammen med kontaktlærer på skolen en halv dag i januar/februar, i forbindelse med innskrivning.

På våren bytter kontaktlærer og pedagogisk leder i barnehage plass en halv dag. Da får kontaktlærer se TRAS-skjemaene som barnehagen har fylt ut. I mai har skolestarterne hospiteringsuke på skolen.

Kontaktlærer peker på at det ellers er mye uformell kontakt mellom skolen og barnehagen, da de begge er såpass små og ligger veldig tett. Dette gjør at de kan følge mer «uformelle» metoder i overgangsprosessen, men kontaktlærer poengterer at de også har klare rutiner for overgangsprosessen.

Helsestasjonens rolle

Helsestasjonen deltar i overgangsmøter mellom barnehage og skole. Helsesøster deltar på «hovedmøtene» på Namdalseid, der alle barna blir gjennomgått, men er ikke involvert i det første overføringsmøtet for enkeltbarn som har behov for omfattende ressurser. På Statland deltar helsesøster i overgangsmøter ved behov.

Helsesøster gjennomfører førskoleundersøkelser i januar og forsøker å ha gjennomført disse før overgangsmøtene. I disse undersøkelsene spør helsesøster foreldrene om de har spesielle saker de vil at helsestasjonen skal ta opp i overgangsmøtene.

Helsestasjonen kjenner til rutineene som kommunen har utarbeidet for overgangsprosessene, og mener at disse følges i stor grad.

Synspunkter på overgangsordningene

I skolenes overgangsplaner står det at det skal gjennomføres evalueringsmøter på høsten, hvor helsesøster, pedagogisk leder og kontaktlærer har ansvar for gjennomføring. Helsesøster, kontaktlærer Namdalseid og barnehagestyrer sier at et slikt møte ikke finnes.

Rektor ved Statland skole sier at evalueringsmøte mellom skole og barnehage ikke er gjennomført systematisk, og at dette skyldes lavt elevtall og nærhet mellom barnehage og skole. Rektor viser til at evaluering skjer i utviklingssamtaler og gjennom en oppsummering i kollegiet.

Enhetsleder barnehage opplever i sum at kommunen har et godt system for overganger, men at innholdet likevel kan forbedres. Det bør ifølge enhetsleder revurderes hvilken informasjon det er nødvendig å overføre, da hun opplever at det brukes for mye tid på detaljer rundt enkeltbarn. Enhetsleder mener de samtidig kan legge mer vekt på å overføre opplysninger om grupper som helhet.

Enhetsleder barnehage og kontaktlærer ved Namdalseid skole mener at en bør avklare forventningene som skole og barnehagen har til hverandre, og at det er særlig viktig at barnehage og skole har gjensidig kjennskap til hverandres arbeid og arbeidsmåter. Kontaktlærer hadde gjerne sett at det var flere timer, eller flere skolebesøk knyttet til overgangsprosessen. Dette for å gjøre skolestarterne enda tryggere.

Rektor ved Namdalseid skole synes overgangsprosessen fungerer bra, og opplever at lærerne synes det er nyttig med en dag i barnehagen.

Kontaktlærer og rektor ved Statland skole opplever at skolen har et godt samarbeid med barnehage. De peker på at det er mye uformell kontakt mellom skolen og barnehagen, da de begge er såpass små og ligger veldig tett.

PP-tjenestens inntrykk er at kommunens overgangsordninger/rutiner mellom barnehage og skole fungerer godt.

3.3 Vurdering og konklusjon

Namdalseid kommune har klare rutiner og prosedyrer for overgangen mellom barnehage og skole, og disse rutineene er beskrevet i overgangsplaner, som er en del av kommunens *Plan for lese- og skriveopplæring*. Revisor mener dette gjør at overgangsplanene er beskrevet i et helhetlig system.

Vi har fått entydig informasjon fra alle våre informanter om at rutineene stort sett følges. Vi mener derfor at Namdalseid kommune i stor grad følger sine egne rutiner. Unntaket er rutinen om evalueringsmøte på høsten etter skolestart.

Det er revisors vurdering at barnehagen, i samarbeid med skolen, legger godt til rette for overgangen mellom barnehage og første klasse. Det er lagt opp til flere aktiviteter som gjør at skolestarterne kan bli bedre kjent med skolen og kontaktlærer. I tillegg utveksler barnehage og skole informasjon som kan gjøre skolen bedre i stand til å ta imot de nye elevene.

Vår gjennomgang tyder på at Namdalseid kommune i stor grad har rutiner og system som sikrer god overgang mellom barnehage og skole, selv om det kan finnes rom for forbedringer.

4. PP-TJENESTEN OG SYSTEMRETTET ARBEID

Den pedagogisk-psykologiske tjenesten er forankret i opplæringsloven og er et kommunalt ansvar. PP-tjenesten er kommunens rådgivende og sakkyndige instans i forhold til spørsmål som omhandler barn, ungdom og voksne som har en vanskelig opplærings- eller oppvekstsituasjon.

PP-tjenesten skal både utarbeide en sakkyndig vurdering før vedtak om spesialundervisning fattes og de skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særskilte behov. Det siste kalles systemrettet arbeid.

I St.meld. nr 16 (2006-2007) mener departementet at for å få best mulig tilpasset opplæring for alle elever, må det legges til rette for at den samlede utredningskapasiteten i skolen og i PP-tjenesten blir brukt mest mulig målrettet. Det pekes i stortingsmeldingen på forskning som viser at god kvalitet på den ordinære undervisningen reduserer behovet for spesialpedagogiske tiltak. PP-tjenesten bør derfor bidra til å heve kvaliteten på den ordinære opplæringen gjennom systemrettet arbeid mot skolene.

4.1 Revisjonskriterier

I opplæringsloven §5-6 følger det at PP-tjenesten skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særskilte behov. Dette kalles systemrettet arbeid.

Stortingsmelding nr. 18 (2010-2011) *Læring og fellesskap* sier følgende om PP-tjenesten sitt systemrettede arbeid:

«Departementet mener at PP-tjenesten bør bruke mer tid til å bistå i forebyggende arbeid og i kompetanse- og organisasjonsutvikling. PP-tjenestens systemarbeid skal fortsatt være rettet mot elever som har særskilte behov, men årsaken til behovene trenger ikke nødvendigvis være knyttet til eleven. De kan også ha sin årsak i måten skolen har valgt å organisere klassen og opplæringen på, mangel på nødvendig kompetanse og klasseledelsesutfordringer. PP-tjenesten kan på et tidlig tidspunkt gi

råd til skolen om løsninger og tiltak som gjør at eleven kan få et tilfredsstillende utbytte innenfor den ordinære opplæringen, slik at det ikke blir nødvendig å henvise eleven til PP-tjenesten og gjøre enkeltvedtak.»

Ut fra Opplæringsloven og Stortingsmelding nr 18 (2010-2011) *Læring og fellesskap* har vi utledet følgende revisjonskriterier:

- PP-tjenesten skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særskilte behov (systemrettet arbeid).
- PP-tjenesten kan på et tidlig tidspunkt gi råd til skolen om løsninger og tiltak som gjør at eleven kan få et tilfredsstillende utbytte innenfor den ordinære opplæringen, slik at det ikke blir nødvendig å henvise eleven til PP-tjenesten og gjøre enkeltvedtak.

4.2 Data

Pedagogisk psykologisk tjeneste ble fra 01.01.14 organisert som egen enhet i Midtre Namdal samkommune, og betjener kommunene Namsos, Overhalla, Fosnes, Namdalseid og Flatanger. Tidligere kjøpte Namdalseid kommune PP-tjenester av Namsos kommune. Sektorleder oppvekst i Namdalseid kommune deltar i faglig råd for PP-tjenesten, sammen med oppvekstsjefene for de ulike kommunene og leder for PP-tjenesten i Midtre Namdal Samkommune.

Fram til skolestart 2014 har de to skolene hatt hver sin kontaktperson hos PP-tjenesten, mens de to barnehagene har hatt én felles kontaktperson. Nå er PP-tjenesten organisert i «kommuneteam», hvor alle skolene og barnehagene i kommunen har felles kontaktperson hos PP-tjenesten. Alle vi har intervjuet i Namdalseid kommune har stor tro på denne organiseringen, da de mener det vil gi fleksibilitet, mer lik praksis og kontaktpersonen kan følge barna både i barnehage og skole.

Kontaktpersonen har ved begynnelsen av høstsemesteret møte med sektorleder oppvekst, rektorer og barnehage i kommunen og planlegger arbeidet i kommunen utover i året. På denne måten synes PP-tjenesten de får et bilde av det samlede behovet for systemrettet arbeid og utviklingsarbeid i Namdalseid kommune.

Leder ved PP-tjenesten sier at det tidligere var mange henvisninger til sakkyndig vurdering og at det ble utviklet metodikk som ivaretok behovet for høy leveranse på dette området. Tjenesten har ønsket å dreie mot mer systemrettet arbeid, men da ressursene i stor grad har gått med til å behandle henvisninger, har ikke PP-tjenesten fått utviklet metodikk for systemrettet arbeid i samme grad. På generelt nivå mener PP-tjenesten å ha fått til en dreining mot mer systemarbeid. Individrettet arbeid har fortsatt fokus, men tilpasset opplæring er satsingsområdet nå.

Namdalseid kommune har satt seg mål om å redusere andelen elever med spesialundervisning, målene kommer til uttrykk i økonomiplanen. Bakgrunnen for dette er den høye andelen av elever med spesialundervisning, noe som gjelder mange av kommunene i Nord-Trøndelag. Sektorleder oppvekst forklarer at gjennom diskusjoner med PP-tjenesten fikk man økt bevissthet om spesialundervisning og tilpasset opplæring, og man så at mer kan løses gjennom tilpasset opplæring.

PP-tjenesten opplyser at det har vært jobbet mye det siste året for å få en del elever med vedtak om spesialundervisning over på tilpasset opplæring. Det gjelder både i Namdalseid og i de øvrige kommunene PP-tjenesten jobber i.

Leder ved PP-tjenesten mener Namdalseid kommune på mange måter har vært premissleverandør for satsingen på dette området i regionen fordi kommunen har vært tidlig ute med å sette fokus på problemstillingen rundt omfanget av spesialundervisning.

I Namdalseid ble alle elever med vedtak om spesialundervisning gjennomgått i samarbeid med foreldrene og i samråd med PP-tjenesten. Formålet var å vurdere om eleven gjennom tilpasset opplæring ville kunne få tilfredsstillende utbytte av den ordinære undervisningen. Dersom dette var tilfelle, og foreldrene var enige, ble barna overført fra vedtak om spesialundervisning til tilpasset opplæring. Dersom foreldrene ikke ønsket at barnet skulle gå fra spesialundervisning til tilpasset opplæring, fikk barnet beholde spesialundervisningen.

Rektor ved Statland peker på at en slik overføring krever ressurser for å kunne styrke der det trengs, og rektor ser dette som en veldig viktig forutsetning for å lykkes med denne endringen. PP-tjenesten forteller at i satsingen på å få spesialundervisning over på tilpasset opplæring i regionen er det ikke slik at skolene mister ressurser; ressursene blir satt inn på styrking – det gir muligheter til å organisere undervisningen for bedre tilpasset opplæring. Sektorleder oppvekst bekrefter dette.

Det er prøvetid for satsingen i høst, og PP-tjenesten understreker at det vil bli viktig med en evalueringsrunde i etterkant.

Tall fra sektorleder oppvekst viser at andelen elever med vedtak om spesialundervisning har gått ned fra 12,6 % i oktober 2013, til 5,5 % i oktober 2014.

De vi har intervjuet, i både barnehage og skole, opplever at PP-tjenesten bistår med systemrettet arbeid når kommunene har behov for det. På Statland skole og i Stjerten barnehage opplyser de at de ikke har brukt PP-tjenesten så mye til systemrettet arbeid, men at det skyldes at behovet ikke har vært tilstede. Rektor og kontaktlærer påpeker at PP-tjenesten aktivt tilbyr sine tjenester innen systemrettet arbeid.

Ved Vangstunet barnehage er det faste møter med PP-tjenesten hver måned. Da Vangstunet og Stjerten barnehage har felles styrer, viser PP-tjenesten til at saker i begge barnehagene kan tas opp i disse møtene. Enhetsleder barnehage forteller at disset møtene også kan bli brukt til observasjoner, kartlegginger, veiledning i avdelingene og møter med foreldre. Pedagogene kan melde inn behov på forhånd og enhetsleder og pedagogiske ledere opplever at de kan bruke PP-tjenesten som sparringspartner for råd og veiledning på generelle saker. Det blir også avsatt tid til møte mellom PP-tjenesten og styrer hvor de kan diskutere pedagogiske utfordringer mer generelt.

Både ved Namdalseid og Statland skole opplever at de kan kontakte PP-tjenesten for å drøfte elever anonymt. Kontaktlærer ved Statland skole og rektor ved Namdalseid skole er veldig fornøyd med at PP-tjenesten tilbyr veiledning og rådgivning, før skolen eventuelt sender en formell henvendelse.

PP-tjenesten besøker Namdalseid skole ca. hver 14. dag. Innholdet i disse besøkene styres i stor grad av skolens rektor. PP-tjenesten sier det er en mindre fast struktur på disse dagene, noe som gir fleksibilitet i forhold til tema og saker som tas opp. Ved Namdalseid skole peker rektor på at de bruker PP-tjenesten til en del systemrettet arbeid. Det kan være råd og veiledning både i forhold til klasser og grupper, samt råd og veiledning til foreldre.

Samarbeidet med PP-tjenesten blir i alle intervjuene beskrevet som godt. Tilgjengeligheten oppleves å være god og med kort responstid, selv om enkelte av og til kan ha opplevd tilfeller hvor det tar litt lang tid før de får hjelp.

PP-tjenesten mener selv at tjenesten er tilgjengelig for kommunen når det er behov, men sier at det kan være utfordringer med å få til tverrfaglig samarbeid i kompliserte saker. I enkelte sammenhenger og saker er det behov for at flere instanser samarbeider. Barneverntjenesten har ofte vært forhindret fra å møte i flere saker, og da blir det vanskelig å lag en felles plan. Også systemrettet arbeid kan bli skadelidende fordi det ofte er mange instanser som bør være involvert i arbeidet; mangler noen blir det lett ufullstendig, mener leder ved PP-tjenesten.

4.3 Vurdering og konklusjon

Namdalseid kommune har et uttalt ønske om å redusere andel elever som får spesialundervisning, gjennom en satsing på tilpasset opplæring. Dette har ført til færre henvisninger om sakkyndige vurderinger til PP-tjenesten.

Revisor mener at kommunens satsing har ført til at PP-tjenesten har kunnet foreta en dreining av sine tjenester mot mer systemrettet arbeid i skolene i Namdalseid.

Ansatte på skolene sier at det er en lav terskel for å ta kontakt med PP-tjenesten for råd og veiledning. Skolene kan kontakte PP-tjenesten for å diskutere elever anonymt

og få råd som gjør at de kan tilpasse opplæringen bedre. Alle vi har intervjuet mener det er positivt at kommunen har en egen kontaktperson hos PP-tjenesten og at faste møter bidrar til tettere kontakt mellom kommunen om PP-tjenesten. På grunnlag av dette og at PP-tjenesten har kunnet dreie sine tjenester mot systemrettet arbeid, mener revisor at PP-tjenesten gir råd til skolen om løsninger og tiltak som gjør at eleven kan få et tilfredsstillende utbytte innenfor den ordinære opplæringen.

Det er revisors konklusjon at PP-tjenestens ansvar for systemrettet arbeid ivaretas i stor grad i Namdalseid kommune.

5. HOVEDKONKLUSJON OG ANBEFALINGER

Både dokumentasjon og de ansattes beskrivelser tyder på at Namdalseid kommune praktiserer tidlig innsats for tilpasset opplæring.

Vi har beskrevet hvordan tidlig innsats forstås og praktiseres for barn i førskole- og skolealder i kommunen, og dette viser at det er høy bevissthet i kommunen omkring dette temaet. Vi har spesielt vurdert kommunens arbeid med overganger mellom skole og barnehage samt PP-tjenestens ansvar for systemrettet arbeid. Vår gjennomgang viser at Namdalseid kommune har etablert et godt system og har etablert rutiner som sikrer gode overganger mellom barnehage og skole. Gjennomgangen viser også at PP-tjenestens ansvar for systemrettet arbeid ivaretas i stor grad.

Noen respondenter peker likevel på at det finnes enkelte områder for forbedringer når det gjelder innholdet i overgangsrutinene mellom barnehage og skole og gjennomføring av evalueringsmøtet på høsten etter skolestart.

Revisors anbefaling:

- Kommunen bør se nærmere på avdekket forskjell mellom egne rutiner og praksis for evalueringsmøter etter overgangen mellom barnehage og skole.
- Kommunen kan vurdere å se nærmere på forslag fra noen respondenter på områder for forbedring i systemet for overgang mellom barnehage og første klasse, blant annet:
  - gjennomgå informasjonen som overføres fra barnehage til skole, for å sikre at informasjonen er relevant
  - avklare forventninger mellom barnehage og skole
  - gjøre skole og barnehage bedre kjent med hverandres arbeidsmåter og arbeidsområder
  - gjennomføre flere besøk/flere timer for skolestarterne på skolen i forbindelse med overgangsprosessen

6. RÅDMANNENS KOMMENTARER

En foreløpig rapport ble sendt på høring til rådmannen i Namdalseid kommune dato. KomRev Trøndelag IKS mottok svar fra rådmannen 06.11.2014. Høringssvaret har ut over dette ikke medført endringer i rapporten.

Namdalseid kommune

Sentraladministrasjonen Namdalseid

KomRev Trøndelag IKS
Postboks 2565

Uoff i hht: Off.l. § 13

7735 STEINKJER

Vår ref:
2014/3929-4

Deres ref

Saksbehandler
Bodil Lie

Dato
06.11.2014

Uttalelse til forvaltningsrevisjonsrapport om tidlig innsats for tilpasset opplæring

Vår ref. 2014/3929-4 bes oppgitt ved henvendelse

Viser til utkast til forvaltningsrevisjonsrapport om tilpasset opplæring.

Rapporten er gjennomgått. Rådmannen har ingen merknader til innholdet.

Med hilsen

Kjell Einvik
Rådmann

Postadresse:
Gløttvegen 2
7750 Namdalseid
E-post:
postmottak@namdalseid.kommune.no

Besøksadresse
Gløttvegen 2

Telefon
74227200
Telefaks
74227290

Kontonr
Bnk: 50810548883
Skatt: 63450617255
Org.nr.
940015456

KILDER

LOV-2005-06-17-64 Lov om barnehager

LOV-1998-07-17-61 Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa

FOR-2006-03-01-266 Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Kunnskapsdepartementet, Stortingsmelding nr. 18 (2010-2011) Læring og fellesskap

Kunnskapsdepartementet, Stortingsmelding nr. 16 (2006-2007) ...og ingen sto igjen.
Tidlig innsats for livslang læring

Kunnskapsdepartementet, Stortingsmelding nr. 30 (2003-2004) Kultur for læring

Kunnskapsdepartementet 2008, Veileder: Fra eldst til yngst

Namdalseid kommune 2014, Årsmelding 2013

Namdalseid kommune 2012, Økonomiplan 2013-16

Namdalseid kommune 2013, Plan for tilpasset opplæring

Namdalseid kommune 2009, Plan for lese- og skriveopplæring

VEDLEGG

OVERGANGEN BARNEHAGE SKOLE

STATLAND

TIDSPUNKT	INNHold	ANSVAR
VÅR 1 år og 6 mnd før skolestart(april)	Møte mellom helsesøster, barnehagens og skolens ledelse vedrørende enkeltbarn som vil trenge omfattende ressurser i forbindelse med skolegangen.	Ansvarsgruppas koordinator, heim barnehage, ppt og helsestasjon
Foreldresamtale - høst	Tillatelse fra heimene om overføring av opplysninger (til overføringsmøte) –(TRAS)	styrer
Primo November høsten før	Overgangsmøte mellom ansatte i barnehage og skole	Rektor, styrer, ped.leder Lærer 1.klasse
Primo/ medio Januar før skolestart	Innskriving, samtale mellom rektor og heim	Rektor 1.klasselærer Felles annonsering i Melkerampa og lokalavisa
April /mai	«Hospiteringsuke», der skolestarterne er en uke på skolen. Da er det observasjon, enkel kartlegging og «bli-kjent»	Styrer og lærer 1.klasse
April /mai etter hospitering	Gjennomgang av utfylt overføringskjema	
Mai	Hospitering ped.leder og 1.klasse lærer 1 time x 2 dager	Ped.leder
Oktober /november	Evaluering etter 1.konferansetime på høsten. Hvordan har overgangen gått for elevene?	Kontaktlærer, helsesøster, ped.leder

Overgangen barnehage skole

NAMDALSEID

TIDSPUNKT	INNHold	ANSVAR
VÅR 1 år og 6mnd før skolestart (april)	Møte mellom helsesøster, barnehagens og skolens ledelse vedrørende enkeltbarn som vil trenge omfattende ressurser i forbindelse med skolegangen.	Ansvarsgruppas koordinator, heim, barnehage, ppt og helsesstasjon
primo November, høsten før skolestart	Overgangsmøte mellom ansatte i barnehage og skole	Rektor, styrer, ped. Leder kontaktlærer Helsesøster
Januar	Tillatelse fra heimene om overføring av opplysninger (TRAS) (overføringsmøtet)	styrer
Primo/medio Januar Før skolestart	Innskriving, samtale mellom rektor og heim.	Rektorene <i>Felles annonsering i Melkrampa og lokalavisa</i>
Høst/vår	skolestarterne besøker skolen og 1. klasse besøker barnehagen. Fadderelever... (Namdalseid)	Styrer og kontaktlærer i 1. klasse.
April	Overføringsmøte bhg/skole (Namdalseid)	Styrer/kontaktlærer/rektor/helsesøster/ spes.ped
Mai	Kontaktlærer for 1.klasse besøker bhg (2 halve dager)	Ped.leder og kontaktlærer
Oktober/november (etter skolestart)	Evalueringsmøte etter 1. konferansetime på høsten. Hvordan har overgangen gått for elevene?	Kontaktlærer, helsesøster og ped.leder

Postadresse: Postboks 2565, 7735 Steinkjer

Hovedkontor: Fylkets Hus, Steinkjer

Tlf. 994 01 480

www.krt.no